ИЗВЕСТИЯ НА НАРОДНИЯ МУЗЕЙ - ВАРНА

КНИГА I (XVI)

BULLETIN DU MUSEÉ NATIONAL Á VARNA

TOM I (XVI)

1965

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО — ВАРНА

ИЗГРАЖДАНЕ НА СЪЮЗ НА НАРОДНАТА МЛАДЕЖ (СНМ) ВЪВ ВАРНЕНСКА ОБЛАСТ — 1947 ГОД.[1]

КОСТАДИН СТ. СТОЯНОВ

През лятото и есента на 1947 год. настъпиха съществени изменения във вътрешното и международното положение на България, които благоприятствуваха за ускореното разрешаване на младежкия въпрос.

В духа на Варшавското съвещание на комунистическите и работническите партии, състояло се през септември 1947 год., през октомври с. г. се проведе XIII разширен пленум на ЦК на БРП (к[2]). Пленумът постави неотложните задачи — да се ликвидират икономическите основи на капитализма, да се приеме конституция на НРБ, въз основа на която да се преустрои държавният апарат и се започне социалистическо строителство. Пленумът реши Отечественият фонт да се превърне в обществено-политическа организация (като се ликвидира паритетният му характер), която да сплоти всички прогресивни и демократични сили на народа, включително и тези на младежта. В тази връзка възникна с цялата си сериозност въпросът за непосредственото изграждане на единния младежки съюз.

На 27 октомври 1947 год. пленумът на областния комитет на БРП(к) в гр. Варна[3] се занима обстойно с всички задачи, поставени от XIII пленум на партията и решенията на Политбюро за варненската областна партийна организация.[4] В приетата резолюция се задължаваха партийните организации да направят „пълен прелом в отношенията си към честните опозиционно настроени хора“,[5] за спечелване на широките народни маси, за подобряване работата в масовите организации, на младежките съюзи

---

[1] Тази статия е третата част от общата работа „Борбата на РМС за изграждане на младежко единство във Варненска област 1944—1947 год.“, която поместваме в Известията на ВАД.

[2] БКП в резолюции и решения, т. IV, стр. 79—83, С., Изд. на БКП, 1955 г.

[3] ОПА — Варна, ф. 1, оп. 1, арх. ед. 9, л. 72.

[4] Пак там, л. 32 — Решения на Политбюро на ЦК на БРП (к) от 27. IX. 1947 год. за работата на Варненската областна партийна организация.

[5] Пак там, л. 73.

и пр. Решенията изискваха „... да се осигури по-голямо сцепление и единство на силите, които съставляват ОФ...“[6]

След разгрома на вражеската агентура у нас начело с Н. Петков и пълното разобличаване на противонародната опозиция се откриха възможности за по-безболезненото обединение на младежта. Комитетите на демократичната младеж във Варненска област се утвърдиха като пълноценни ръководни органи на общомладежката дейност. С помощта на РМС те обхванаха цялата трудова, културно-масова работа, художествената и физкултурната самодейност на младежта. Само през 1947 год. в Националната младежка строителна бригада „Г. Димитров“ и местните строителни бригади преминаха 23 000 младежи и девойки,[7] които бяха най-възторжените привърженици на единния младежки съюз. Чрез многобройните си форми на работа сред младежта КДМ във Варненска област създадоха необходимите условия за изграждането на единен младежки съюз. Отношенията между младежките политически организации значително се подобриха. Честите недоразумения и дрязги между тях отстъпиха място на едно лоялно сътрудничество, създадено в борбата срещу вътрешните и външните врагове на народната република, в задружните усилия на ремсисти, земсисти, сесемисти и звенари за изпълнението на двегодишния стопански план.

Решаващо значение за организационното обединение на младежта имаше историческото заседание на НК на ОФ от 29 октомври 1947 год., на което присъствуваха ръководствата на политическите партии, масовите организации, младежките съюзи и ЦКДМ.[8]

След бурните дебати и направения обстоен анализ на обстоятелствата, които налагаха единството на българския народ и неговата демократична младеж, се взе решение: „Да се създаде единен съюз на демократичната младеж в България с обща антифашистка, антиимпериалистическа програма, с единни общомладежки дружества по села, квартали-фабрики и училища, в които ще се влеят всички съществуващи младежки групи при индивидуално членуване на ремсисти, земсисти, млади социалисти, млади радикали, емосисти, студенти, младежи от масовите организации и безпартийни младежи...“[9]

Решението на НК на ОФ от 29 октомври откри широко пътя за незабавното изграждане на единния младежки съюз, ревниво отстояван от партията и РМС в продължение на три години. Пристъпи се към организационното единство на младежта в най-желаната му и необходима форма — единен младежки съюз, в който да членуват всички честни български младежи.

Съвместната декларация от 29 октомври се посрещна с голям възторг и въодушевление от огромното болшинство на българската младеж. В телеграмата си до ЦКДМ областният комитет на демократичната младеж — Варна изрази одобрението си на тези исторически решения.[10]

„Демократичната младеж от Варненска област — се казва в телеграмата — горещо и ентусиазирано приветствува решенията на ОФ и ЦКДМ за създаване на мощен единен младежки съюз. Изграждайки своя

---

[6] ОПА — Варна, ф. 1, оп. 1, арх. ед. 9, л. 73.

[7] ГОДА — Варна, ф. 11, оп. 1, арх. ед. 13, л. 225.

[8] ЦДА на НРБ, ф. 28, оп 1, арх. ед. 43, л 1 9.

[9] ЦДА на НРБ, ф 28, оп. 1, арх. ед. 510, л. 1 — Решение на НК на ОФ, ръководствата на полит. партии, ЦКДМ, ръков. на младежките съюзи от 29. X. 1947 год.

[10] ЦДА на НРБ, ф. 28, оп. 1, арх. ед. 58, л. 91.

мощен съюз, демократичната младеж от Варненска област ще хвърли още по-устремно своите сили в строителството на страната и ще бъде здрава, надеждна опора на мира и демокрацията в борбата против посегателствата на империалистите върху независимостта на нашата народна република."[11]

Огромна роля за организационното укрепване и активизиране на ремсовите дружества и земсовите групи във Варненска област изиграха: V конгрес на РМС, който се проведе в края на октомври и началото на ноември 1947 год.,[12] и XI конгрес на ЗМС. Подетото от ремсисти и земсисти предконгресно съревнование премина под лозунгите за включването на младежта в изпълнението на двегодишния стопански план, политическото издигане и численото нарастване на РМС, укрепване на младежкото единство и пр.[13]

Още към средата на септември ГК на РМС в гр. Варна проведе разширено съвещание с актива на организацията, на което се дадоха основните насоки на предконгресното съревнование.[14]

Младите текстилни работнички-ремсистки от завода „Първи май" в чест на Петия конгрес на РМС поеха лични обещания: Виолета Бербенкова премина от 4 на 8 стана, Парашкева Георгиева — от 4 на 6 стана, Магдалена Методиева — от 4 на 6 стана и др.[15] Бригадирите от Коджабалкан поеха обещание „Да работят и организират работата си така, щото до 16 октомври т. г. да завършат калдъръма, чакъла, завършването на банкета, окопа и канавките от втория километър при лагер „Трайчо Костов".[16]

Ремсистите от с. Долен чифлик, Варненско, проведоха трудов ден в помощ на бригадирите от Коджабалкан, а ремсовото дружество при машинно-тракторното училище в с. Новградец (Суворово) засяха 1000 даа пшеница.[17]

Трудови обещания в чест на конгреса поеха ремсистите от селата Момино (Аврен), Господиново, Голица, Владиславово и др.[18]

В чест на конгресите на РМС и ЗМС 1425 младежи от Варненска област участвуваха в пунктовете за почистване на семена. Младежите изораха 16 654 даа, засяха 6948 даа, подпомогнаха 131 бригадирски семейства и пр.[19]

Важен етап в предконгресната дейност на РМС във Варненска област бяха околийските конференции на РМС, проведени през средата на октомври. Така само на 12 октомври се състояха околийски конференции в Попово, Нови Пазар, Ген. Тошево, а на 19 октомври — в Търговище, Омуртаг, Тервел, Добрич (Толбухин) и Варна.[20] Околийските конференции на РМС и организираните във връзка с тях младежки митинги и мани-

---

[11] ЦПА — Телеграми до Петия конгрес на РМС, XI. 1947 г., л. 229.
[12] Стенографски протокол на Петия конгрес на РМС, XI. 1947 г.
[13] ОПА — Варна, ф. 7, оп. 1, арх. ед. 9, л. 148 — Бюлетин на градската ремсова организация от 14. IX — 2. XI. 1947 г.
[14] ОПА — Варна, ф. 7, оп. 1, арх. ед. 9, л. 148 — Бюлетин на градската ремсова организация от 14. IX — 2. XI. 1947 г.
[15] В-к „Народно дело", бр. 970 от 14. X. 1947 г.
[16] Пак там, бр. 972 от 16. X. 1947 г.
[17] Пак там, бр. 979 от 24. X. 1947 г.
[18] Пак там.
[19] Пак там, бр. 975 от 19. X. 1947 г.
[20] ЦПА — Протоколи на обл. к-т на РМС — Варна, арх. ед. 9, л. 1.

фестации преминаха под знака на младежкото единство с искане за незабавно изграждане на единен младежки съюз.

На тези конференции бяха изнесени доклади за предстоящите задачи на РМС с оглед по-скорошното организационно обединение на младежта и избрани делегати на конгреса.

Варненската младеж от квартали, фабрики, села и училища изпрати стотици поздравителни телеграми до Петия конгрес на РМС, в които изрази твърдата си воля да изгражда единния младежки съюз. Подобни телеграми изпратиха младежите от Търговище, военноморското училище, IV квартал гр. Добрич (Толбухин), бригадирите от местната младежка строителна бригада „Август Попов" и много други.[21] Много от тези телеграми се изпращаха от името на КДМ или от името на РМС и ЗМС. „Другари, от името на ремсовата и земсовата младеж в село Кранево, Балчишко — се казва в поздравителната телеграма до Петия конгрес на РМС, — желаем изграждането на единен младежки съюз."[22] А в телеграмата на областния комитет на демократичната младеж се казва: „Младежта от фабриките, селата и училищата на Варненска област ви приветствува с нашия първи свободен конгрес. Нека неговите решения да способствуват за бързото изграждане на единния младежки съюз, мощен двигател на живота и работата на българската младеж и опора на мира и демокрацията."[23]

В резултат на предконгресното съревнование, в което най-активно участвуваха ремсистите и земсистите, на огромната работа от страна на всички младежки политически организации и най-вече на РМС се създаде необходимата психологическа подготовка за изграждане на единен младежки съюз.

Петият конгрес на РМС, на който беше изнесен основен доклад „Към изграждане на единен съюз на демократичната младеж в България" от Ж. Живков,[24] призова всички ремсисти и демократично настроени младежи да разгърнат широка работа за изясняване необходимостта, целите и задачите на Съюза на демократичната младеж.

В подкрепа на единния младежки съюз се проведоха XI конгрес на ЗМС[25] и XV юбилеен конгрес на ССМ.[26] Националната конференция на МНС „Звено" също подкрепи изграждането Съюза на демократичната младеж.

Огромно значение за постигането на пълно младежко единство имаше приветственото писмо на Георги Димитров до конгресите на РМС и ЗМС.[27] В него Георги Димитров изясни, че напрегнатата вътрешна и международна обстановка налагат сплотяването на всички прогресивни и демократични сили на нашия народ, включително и на неговата младеж. Той очерта основните цели и задачи на единния младежки съюз и историческата отговорност, която лежи на РМС за постигане организационното обединение на младежта.

---

[21] ЦПА — Телеграми до Петия конгрес на РМС, XI. 1947 г., л. 22,29, 59 и 139.
[22] Пак там, л. 60.
[23] Пак там.
[24] Стенографски протокол на Петия конгрес на РМС, XI. 1947 г., арх. ед. 18.
[25] В-к „Младежко знаме", бр. 49 от 24. XI. 1947 г.
[26] В-к „Социалистическа младеж", бр. 6 от 14. X. 1947 г.
[27] Димитров Г., Съч., т. 13, стр. 271—276, С., Изд. БКП, 1955 г.

На 3 ноември 1947 год. в Народния театър — София се проведе историческото обединено заседание с представители на всички младежки политически организации. В приетата резолюция се препоръчваше всички младежки политически съюзи да се обединят в един мощен съюз на демократичната младеж с демократична, антифашистка и антиимпериалистическа програма.[28]

За правилното изграждане на общомладежките дружества ЦКДМ изпрати „Временни правила“,[29] в които се даваха указания за незабавно изграждане на единни младежки дружества там, където вече съществуваха условия за това.

Областният комитет на партията в гр. Варна мобилизира всички политически сили в областта: Отечествения фронт, политическите партии, комитетите на демократичната младеж, младежките съюзи и всички масови организации. Беше проведена широка агитационно-разяснителна работа чрез събрания, съвещания, пресата, радиото и пр. Отговорни партийни и ремсови ръководители излязоха по страниците на в. „Народно дело“ с редица статии, в които се подчертаваше необходимостта от единен младежки съюз. В статията на Л. Теолов, секретар на обл. комитет на партията, който беше определен за отговорник[30] от областния комитет на БРП(к) за изграждането на единния младежки съюз, се казваше: „Всички ръководства и членове на политическите и масовите организации на нашата област — всички партии трябва да приемат задачата за изграждане единството на младежта като своя общонародна задача и да помогнат за нейното реализиране с всички сили.“[31]

Варненска област сериозно изоставаше в изграждането на единните младежки дружества. Това се дължеше до голяма степен на обстоятелството, че областният комитет на БРП(к) — Варна осъществяваше своето ръководство чрез областния и околийските комитети на ОФ, а партийните комитети слабо се занимаваха с изграждането на единния младежки съюз. Незадоволителното партийно ръководство във Варненска област бе една от субективните причини за изоставането на областта в учредяването на единните младежки дружества.

Голямо значение за създаването на единния младежки съюз и за преодоляване на изоставането в това отношение имаха решенията на областния комитет на ОФ, взети на съвместно заседание с областния КДМ, състояло се на 29. XI. 1947 год.[32] Тези решения бяха приети в изпълнение на окръжно № 28 на НК на ОФ по младежкия въпрос.

Решенията на областния комитет на ОФ във Варна задължаваха да се проведат съвместни заседания на околийските комитети на ОФ и ОК на демократичната младеж, на които да се набележат мерки за подобряване работата по изграждането на единните младежки дружества.[33] За правилното провеждане на тези съвещания областният комитет на ОФ изпрати свои представители в околиите. Политическите партии се задължаваха да изяснят на своите членове значението на единния младежки съюз. Във Варна и в по-големите околийски центрове по силата на решението трябваше да се проведат тържествени събрания, концерти, ки-

[28] ЦПА — Стенографски протокол на Петия конгрес на РМС, XI. 1947 г., л. 364.
[29] ОПА — Търново, ф. 13, оп. 1, арх. ед. 12 л. 192.
[30] ГОДА — Варна, ф. 16, оп. 1, арх. ед. 12, л. 37.
[31] В-к „Народно дело“, бр. 1020 от 11. XII. 1947 г.
[32] ГОДА — Варна, ф. 16. оп. 1, арх. ед. 12, л. 37.
[33] В-к „Младежка искра“, бр. 47 от 28. XI. 1947 г.

МУЗЕЙ НА ВЪЗРАЖДАНЕ ВАРНА

нопрожекции или театрални представления, на които да се поканят да говорят видни отечественофронтовци. Такива тържества беше предвидено да се проведат по всички села и квартали преди околийските предконгресни конференции.[34]

Решенията на областния комитет на ОФ от 29. XI. 1947 год. по изграждането на единния младежки съюз раздвижиха околийските и местните ОФ комитети. Незабавно последваха съвместни съвещания на ОК на ОФ съвместно с ОК на демократичната младеж. На 2. XII се състояха околийски съвещания в Шумен (Коларовград)[35] и Нови Пазар.[36]

Съвещанието в гр. Шумен отчете редица слабости по изграждането на единните младежки дружества, а именно: В селата Риш, Новосел, Буйновци, Кюлевча, Габарица и Мадара не бе оказана никаква помощ от ОФ комитети. Околийското ръководство на БЗНС не бе потърсило отговорност от околийското ръководство на ЗМС. Слаба помощ бе оказана на ЗМС от страна на дружбите. Не бяха заангажирани масовите организации — БЖНС, ОРПС, — незадоволително се включваха в новоучредените дружества девойките, слаба бе работата в турските райони и пр.[37] В приетите решения се определяше отговорник от всяка политическа партия и от масовите организации по изграждането на единните младежки дружества. Околийските ръководства на политическите партии се задължаваха да издадат апели по този въпрос, да изпратят свои представители на младежките околийски конференции и пр.[38]

Областният комитет на РМС постави изграждането на единните младежки дружества на съревнователни начала. Съревнованието се водеше по следните показатели: изграждане на единните младежки дружества, ликвидиране на всички стари задължения на ремсовите дружества към ЦК на РМС, подреждане и предаване архивата на ремсовите дружества, най-добро последно организационно събрание на РМС, многообразна трудово-стопанска дейност и пр.[39]

В резултат на широката агитационно-разяснителна и организаторска дейност на ОФ, политическите партии, масовите организации, комитетите на демократичната младеж и младежките съюзи още през средата на ноември 1947 год. започнаха да се учредяват единните младежки дружества. Първото единно дружество във Варненска област беше образувано на 11 ноември 1947 год. в с. Ст. Михайловски, Новопазарско, в което влязоха всички младежи от селото.[40] Същия ден бе изградено единно дружество и в с. Князево, Провадийско.[41] През следващите дни бяха изградени единни дружества в с. Симеоново, Генералтошевско, селата Баячево, Осен, Търговищко, и др.[42] В някои села на Шуменска околия още от самото начало в единните младежки дружества влизаха почти всички младежи. Така в с. Александрово от 76 младежи бяха записани 73, в

---

[34] ГОДА — Варна, ф. 16, оп. 1, арх. ед. 12, л. 37 — Решения на обл. комитет на ОФ от 29. XI. 1947 год. във връзка с изграждането на единния младежки съюз.
[35] ГОДА — Варна, ф. 16, оп. 1, арх. ед. 17, л. 13.
[36] Пак там, л. 18.
[37] Пак там, л. 13.
[38] Пак там.
[39] ОГА — Варна, ф. 7, оп. 1, арх. ед. 9, л. 148.
[40] ГОДА — Варна, ф. 16, оп. 1, арх. ед. 17, л. 18.
[41] В-к „Народно дело“, бр. 998, от 15. XI. 1947 г.
[42] Пак там.

с. Калино в единното дружество членуваха всички младежи, в с. Вехтово от 84 младежи 74 бяха в единното дружество, в с. Браничево от 110 младежи влизаха 90, в с. Янково в единното дружество влизаха 132 младежи и пр.[43]

Ремсистите бяха в първите редици в изграждането на единните младежки дружества. Те даваха личен пример и навлизаха масово в дружествата. Най-ревностни привърженици на единния младежки съюз бяха ремсистите-бригадири. Така в с. Осен дружеството беше изградено по инициатива на Страхил Христов—уланик в Хаинбоаз.[44] В с. Баячево, Търговищко, бригадирите турчета записаха в единното дружество всички турски младежи, на брой 33, и съвместно с останалите бригадири вдигнаха на крак цялото село в подготовката на учредителното събрание.[45] Тези примери недвусмислено потвърждават извода, че Националната младежка строителна бригада „Г. Димитров" подготви многобройни младежки кадри, които бяха най-активните строители на Съюза на народната младеж.

До 2 декември 1947 год. във Варненска област имаше изградени 230 единни младежки дружества.[46] Изоставащи околии бяха Провадийска с 6 дружества от 80 села, Варненска околия с 8 дружества от 84 села и Тервелска околия с 6 дружества от 42 села.[47] Варненска област остана на последно място в изграждането на единните младежки дружества. За да се преодолее изоставането на областта в това отношение, ЦК на РМС изпрати в помощ на областния комитет на РМС свои членове и сътрудници.[48]

Незадоволителните резултати в изграждането на единните младежки дружества във Варненска област се дължаха главно на причини от обективен характер. Краткотрайният организационен период създаде условия за известна прибързаност в агитационно-разяснителната работа. Освен това единството на младежта във Варненска област се осъществяваше в условията на ожесточена класова борба. Опозицията, макар да беше, общо взето, разгромена, продължаваше да трови съзнанието на част от младежта. Не случайно обединителният процес на младежта срещаше сериозни задръжки в Провадийска, Добричка, Шуменска и други околии, защото там опозицията имаше известен успех сред селската младеж. В подкрепа на опозицията бяха и десните елементи в БЗНС — привърженици на Обов и Г. Драгнев, които открито се обявиха против създаването на единен младежки съюз.

Наред с това съществуваха причини и от субективен характер. Областният комитет на партията чрез околийските комитети и ППО не можа да осигури здраво партийно ръководство над изграждащия се единен младежки съюз. Макар че всички партийни комитети бяха определили партийни отговорници, цялата работа по образуването на единните дружества се предостави на Отечествения фронт. Тоҳа, разбира се, не беше погрешно, но като се има предвид, че организационният период бе

---

[43] ГОДА — Варна, ф. 16, оп. 1, арх. ед. 17, л. 13.
[44] В-к „Народно дело", бр. 998 от 15. XI. 1947 г.
[45] Пак там.
[46] ЦПА — Материали на КДМ Варненска област, оп. 3, арх. ед. 12, л. 338.
[47] Пак там.
[48] ЦПА — Протоколи на бюрото на ЦК на РМС, 1947 г., оп. 1, а. е. 22, л. 184.

крайно недостатъчен, то Отечественият фронт не беше в състояние да раздвижи тежкия агитационен апарат на политическите партии, младежките съюзи и масовите организации, въпреки наличието на решения по този въпрос.

Макар че РМС беше водеща сила в младежкото демократично движение и главен инициатор за изграждане организационното единство на младежта, в неговите редове имаше хора, които още не бяха изживели сектантско-догматичните настроения. Във Варненска област отделни ремсисти отказваха да влизат в единните младежки дружества главно поради това, „. . . че той нямало да бъде борчески съюз, както РМС“.[49]

Редица предани ремсови кадри и членове, които бяха тясно свързани с революционните борби и славните традиции на РМС, обичащи до фанатизъм своя съюз-герой, не можаха лесно и бързо да се преустроят да виждат по-нашироко и по-надалече ролята и задачите на единния младежки съюз. Тази група ремсисти претърпя дълбоко разочарование от прекъсване съществуването на РМС като отделна организация и трябваше да минат години, за да се преустроят и по новому да мислят и работят сред младежта.

Разяснителната работа по изграждането на единните дружества не беше винаги резултатна. Поради това в някои села, като Игнатиево и Чернево, Варненско, младежите не разбираха необходимостта от изграждането на единно младежко дружество.[50]

Имаше ремсисти с ниско идейно политическо ниво, които се поддаваха на агитацията на своите родители, изпадаха в позата на обидени. В с. Засмяново, Варненско, група младежи-бригадири демонстративно напуснаха учредителното събрание под предлог, че не им бил отпуснат наряд от дрехи.[51]

Още по-големи вътрешни трудности изживяваше и ЗМС. Въпреки че в огромното си болшинство земсистите посрещнаха с радост и въодушевление изграждането на единния младежки съюз и влязоха масово в новоизградените дружества, значителна част от тях проявиха колебание и политическа неустойчивост. Земсовите групи от Варненска, Провадийска, Добричка околия[52] „чакаха нареждане отгоре“ и не влизаха в единните младежки дружества, въпреки категоричните решения на XI конгрес на ЗМС и съвместното решение на всички младежки организации от 3. XI. 1947 год. Земсистите от гр. Шумен не влизаха в единните дружества.[53]

Наистина редица земсисти още не бяха убедени в необходимостта от изграждането на единен младежки съюз поради незадоволителната си идейно-политическа подготовка и твърдо отстояваха принципа за самостоятелно съществуване на ЗМС и другите младежки организации. Обаче друга значителна група земсисти умишлено и преднамерено агитираше против изграждането на единните младежки дружества. Десните елементи в БЗНС, оглавявани от Ал. Обов и Г. Драгнев, изпращаха директиви до своите последователи да не влизат в единните дружества. Те проведоха

---

[49] ЦПА — Материали на ЦК на РМС, оп. 2, арх. ед. 16, л. 139.
[50] ГОДА — Варна, ф. 14, оп. 1, арх. ед. 3, л. 17.
[51] Пак там.
[52] ЦПА — Материали на ЦКДМ — Варн. област, оп. 3, арх. ед. 15, л. 358.
[53] ЦПА — Протоколи на бюрото на ЦК на РМС от 1947 г., оп. 1, арх. ед. 21, л. 186

злостна кампания против единния съюз, която намери благоприятна почва особено във Варненска област. В резултат на тази вражеска агитация околийските ръководства на ЗМС във Варна, Провадия и Нови Пазар се обявиха против обединението.

Известна съпротива срещу изграждането на единните младежки дружества оказаха и десните елементи в НМС „Звено" предимно в гр. Варна. Тези техни прояви обаче не можаха да окажат голямо влияние върху обединителния процес на младежта, тъй като МНС „Звено" наброяваше едва 527 члена,[54] организирани в първични дружества предимно в градските центрове на окръга.

В огромното си болшинство членовете на ССМ подкрепиха изграждането на единния младежки съюз.

През декември настъпи известно подобрение в работата по изграждането на единните младежки дружества. В гр. Варна единните дружества бяха изградени през втората половина на декември. В Държавната корабостроителница учредителното събрание се състоя на 4 декември и в новообразуваното дружество влязоха 232 младежи, от които членове на РМС — 167, на ЗМС — 4, на ССМ — 1 и 59 неутрални.[55] На 10 декември беше учредено единното дружество в кв. „М. Иванов" — Варна,[56] а на 12 декември — в кварталите „Дим. Попов", „Дим. Кондов" и др.[57]

На 7 и 14 декември[58] в цялата област бяха проведени околийски учредителни конференции на единния младежки съюз. На тези конференции се отчете работата по изграждането на единните младежки дружества и се избраха делегати за Учредителния конгрес.

Учредителният конгрес на Съюза на народната младеж (СНМ) се проведе на 21 и 22 декември 1947 год.[59] Изнесените доклади на конгреса и всички изказвания бяха свързани с основния въпрос, който трябваше да се реши — учредяване на Съюз на народната младеж. Бяха посочени редица слабости във връзка със създаването на общомладежките дружества, които бяха напълно валидни и за Варненска област. Те се свеждаха до следното: Първо, не можа да се създаде ентусиазъм при изграждането на общомладежките дружества, което се дължеше на недостатъчната организационна и агитационно разяснителна работа сред младежите. Второ, новоизградените дружества не се изпълниха с богат съдържателен живот. Трето, поради слабата индивидуална работа масовизацията беше далеч незадоволителна. Във Варненска област единните дружества обхващаха едва 50% от младежта. Младежите от масовите организации, известна част от земсистите и неорганизираните дотогава младежи оставаха извън единния съюз.

С приемането на устава в действителност се узаконяваше съществуването на Съюза на народната младеж като единствена общомладежка борческа, антифашистка, обществено-културна и възпитателна организация на младежта в България, изградена на принципите на демократическия централизъм. Приемането на устава сложи веднъж за винаги край на орга-

[54] ОПА — Варна, ф. 1, оп. 2, арх. ед. 5, л. 67.
[55] ОПА — Варна, ф. 7, оп. 1, арх. ед. 11, л. 81.
[56] Пак там
[57] Пак там, л. 34, 103.
[58] ЦПА — Материали на ЦКДМ, отдел организационен, оп. 1, арх. ед. 22, л. 1 6.
[59] ЦПА — Стенографски протокол на Учредителния конгрес на СНМ, оп. 2, арх. ед. 1, л. 3.

БИБЛИОТЕКА
НАРОДЕН МУЗЕЙ
ВАРНА

низационната, политическа и идейна разпокъсаност на българската младеж и обедини усилията ѝ в една стройна младежка организация, верен помощник на партията в социалистическото строителство.

На Учредителния конгрес произнесе забележителна реч вождът и учителят на българския народ др. Георги Димитров.[60] В своята реч той не само аргументирано обоснова историческата необходимост от пълното обединение на младежта, обуславящо се от нашето обществено-историческо развитие, но очерта и задачите на младото поколение за един по-продължителен етап на развитие в периода на социалистическото строителство. Тази реч послужи като ръководство за действие на Съюза на народната младеж.

След Учредителния конгрес във Варненска област продължи изграждането на единния младежки съюз главно по две линии: създаване на единни младежки дружества във всички останали селища на областта и масовизиране на вече изградените дружества.

Ако през ноември 1947 год. в младежките политически организации във Варненска област членуваха: в РМС — 43 034 младежи, в ЗМС — 7376, в ССМ — 718, в МНС „Звено“ — 527,[61] то към края на декември в единните младежки дружества членуваха 66 385 младежи,[62] които по околии се разпределяха така: Балчик — 3560, Ген. Тошево — 2089, Попово — 4320, Провадия — 8438, Търговище — 3508, Омуртаг — 3161, Преслав — 1715, Шумен — 9500, Нови пазар — 4467, Добрич — 6657, Варна — 11 270, или всичко за цялата област 66 385 младежи.

От приведените данни се вижда, че само за един месец в единните младежки дружества са включени близо 15 000 повече младежи, отколкото членуващите във всички младежки съюзи. Този резултат не можеше да се смята за задоволителен, като се има предвид, че една голяма част от младежта все още не влизаше в единните младежки дружества, което пречеше за нейното активно включване в обществено-политическия, стопанския и културния живот.

Въпреки допуснатите слабости и грешки, във Варненска област беше изграден Съюзът на народната младеж (СНМ). С него се завърши една героична страница от борбата на РМС под ръководството на Партията за изграждане на пълно младежко единство.

Изграждането на Съюза на народната младеж във Варненска област беше важна предпоставка за най-активното включване на младежта в социалистическото строителство. С организационното обединение на младежта партията постави нейното възпитание на марксистко-ленински основи. А това беше крупна победа по пътя за изграждане на морално-политическото единство на целия български народ.

---

[60] Димитров, Г., Съч., т. 13, стр. 327—335, С., Изд. на БКП, 1955 г.
[61] ОПА — Варна, ф. 1, оп. 2, арх. ед. 5, л. 67.
[62] ГОДА — Варна, ф. 16, оп. 1, арх. ед. 1, л. 7.